

Uredništvo
in upravnništvo:
Kolodvorske
ulice šte. 16.
Z urednikom se
more govoriti
vsak dan od 11.
do 12. ure.
Rokopisi se ne
vračajo.
Inserati:
Sestopna petit-
vsta 4 kr., pri
večkratnem po-
navljanju daje se
popust.

Ljubljanski List

Velja

za Ljubljano
v upravnisti:
za celo leto 6 gl.,
za pol leta 3 gl.,
za četrt leta 1 gl.
50 kr., na mesec
50 kr., pošiljatev
na dom velja me-
sečno 9 kr. več.

Po pošti velja
za celo leto 10 gl.,
za pol leta 6 gl.,
za četrt leta 3 gl.,
60 kr. in za jeden
mesec 86 kr.

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Štev. 174.

V Ljubljani v petek, 26. septembra 1884.

Tečaj I.

Vabilo na naročbo.

S 1. oktobrom prične se nova naročba na naš list. Prosimo torej naše čast. naročnike, naj naročbo ob pravem času ponové, da se pošiljanje lista ne pretrga. Najbolje se to učini po poštni nakaznici, na čegar odstrižek treba prilepiti le naslov, ki je na pasku vsacega lista.

Naročnina je, kakor doslej, namreč:

Za Ljubljano:

na mesec gld. —50
do konca decembra „ 1-50
za donašanje v hišo vsak mesec 9 kr.

Po pošti:

na mesec gld. —85
do konca decembra „ 2-50

Herbstov predlog v českem deželnem zboru.

Čitateljem „Ljublj. Lista“ je znan oni predlog, katerega je stari četovodja opozicijske manjšine stavil te dni v česki deželni zbornici. Ni še čisto potihnila vihra, ki se je vzdignila tedaj, ko so poknili prvi glasovi o delitvi Česke v dva ločena dela, v nemško in česko ozemlje — pa se vzdigne glavni oproda nemške stranke in predlaga, da se sodnijski okraji na novo razdelé, in sicer na narodnostni podlagi. Nič manj nego 20 novih okrajev naj bi se napravilo med mejami česke provincije; potem pa bi zasijala nova zora bogati tej deželi, potem bi nastopil zlati vek in doba zvesti vrednega miru bi zašla med srečne prebivalce severne naše kronovine — vsaj take slike je razvijal dr. Herbst v svojem govoru z dne 22. septembra, v katerem je motiviral zbornici svoj predlog.

Listek.

Trije bratje.

Spisal M. Tonejce-Samostal.

(Dalje.)

„To se bodo kaj dobro drva vozile zdaj iz gošče k kopišču“, pravi stareji sin, ki je bil nekako vesel, da se je na zimo obrnilo.

„To pa to; drva bodemo pa zdaj lahko spravljali; vidva jih bosta vozila, jaz bom pa imel z drugim delom opraviti.“

„Jaz bom tudi pomagal“, pravi Tonček, ves vesel in dobre volje, da se je mogel zopet očeta pritisniti, ki ga cel dan ni videl.

„Se vé da boš tudi ti vozil, Tomažu boš pomagal, iz brega se boš pa na sani vsedel in se bosta tako podršnila, da bo kaj!“

Drugi dan so šli vsi na delo, kakor je bilo odločeno. Sneg ni šel več, padlo ga je pa blizu do kolena. Mraz je postalo in je posebno v roke zeblo, ko se je pot delala in ko so se drva nakladale na samotežnice. Ali veselo jih je bilo voziti, od koder je šlo z hriba, ker tu je šlo samo. Tomaž je sedel spredaj

Ko prebiramo izjave vplivnega parlamentarca, ne moremo si kaj, da ne bi nekoliko si osvetili razlogov, s katerimi je podpiral svoj predlog med glasnim odobravanjem pristašev nemške opozicije; zdi se nam, da mu je besede pač bolj narekovala strast starega političnega bojnika, nego trezni razum in premisleki resnega politika. Govor njegov se čita kakor besedovanje ognjenega taborskega govornika, ki verno ljudstvo vnema za ideje, katere so morebiti jako lepe in zapeljive v idealni svoji podobi, s katerimi pa se ne more baviti oni, ki stoji za kulisami in pozna tek realne politike. Zato se tudi ne smemo čuditi, da staremu poslancu iz Šluknova uidejo v mladostnem njegovem ognji marsikake trditve, da postavlja marsikake these, katere ne morejo obstati pred sodnim stolom mirnega mišljenja.

Svojo motivacijo začel je podpirati s trditvijo, da je narodnostna omejitev šolskih okrajev nedvojbeno mnogo pripomogla k ponehanju nacijskega boja v deželi in da je ta naredba napravila na tej strani mir, kjer je bila poprej večna vojska. A koj to trditev njegove ekselence usojamo si odločno zanikati. Ni sicer dvojiti, da bi taka razdelitev sama na sebi ne imela dobrih posledic in da bi res ne uvedla boljših razmer — a to je samo tedaj, dokler je popolna razdelitev v narodnostne okraje v istini mogoča. Na Českem pa vidimo, da ima vsaj na onih krajih, kjer mejita nemški in česki živelj, jedna narodnost globoko svoje korenine v pokrajinah nasprotnega soseda. V mestih in selih, kjer je v večini nemštvo, živi na stotine, da, na tisoče Čehov in zopet obratno; v selih, v katerih gospodujejo severni naši bratje, nahajajo se izdatne nemške manjšine. Da je temu tako, dokazujeta nam pač najbolje obadva društva „Schulverein“ in „Matice školská“. Dan za dnevom čujemo pritožbe, ki dohajajo iz česke kronovine o razširjanju nepriljubljenega ponemčevalnega društva v krajih, kjer so Čehi v manjšini; narobej pa tudi nemški

na sanjeh. Tonček pa je zlezel zadej na drva, in podričnila sta se proti kopišču. Časi pa je bilo tudi treba potegniti, čeravno po ravnem, vender sani niso hotele same teči. Ko sta izločila, se je Tonček vpregel v prazne samotežnice in jih je peljal po gladki sneženi poti. Še bolje kot po leti je bilo zdaj v kolibi, kjer je bilo tako prijetno gorko, na ognjišču je bilo vedno žerjavice dosti, čeravno ni gorelo cel dan, in skoro vso zimo ni ogenj po polnem ugasnil. Zvečer, ko je šla družina spat, je oče ali Matija zagrebel žerjavico v pepel in zjutraj se je kar pepel razbrskal in zakurilo se je, še predno so bili vsi zbudjeni. Tomaž in Tonček sta tako dobro spala, da sta se navadno še le zbudila, ko jih je oče kosil poklical. Bili so to dnevi očetu in sinovom jednako prijetni. Oče je bil vesel svoje družine. Ali žalibog, da veselje in zadovoljnost ni trpela dalje kot še to zimo. Spomlad užje ni bila več tako vesela, toda otroci tega še niso občutili. Tudi bi morebiti razumeli ne bili, ko bi jim bil oče pravil, kar je sam čutil in o čemur ni nikomur potožil.

listi vedno bolj jadikujejo, kako narašča česki živelj, kako „Matice školská“ razteza svoje veje v pokrajine, ki so po njihovi trditvi „čisto nemške“. Kdor opazuje te razmere, kdor le nekoliko pomisli namen in prevdari zgodovino „Schulvereina“, ta pač ne bode prisegel na besede Herbstove, da je „nacijsionalna“ omejitev šolskih krogov zanesla mir in in zopet mir v deželo Česke!

Nadalje je govornik podpiral svoj predlog z ozirom na razmere južnih kronovin; tu doli, dejal je gospod doktor, imajo primerno tako male okraje, zakaj bi pri nas jednaki ne bili mogoči? Če ima Dalmacija okraje, ki še 10 000 duš ne štejejo, zakaj bi se Česki ne dovolili jednaki, zakaj bi se morali biti okraji, ki štejejo petkrat toliko in še več prebivalcev — tako je argumentiral mož, ki vender mora poznati razmere, ki vender vé, da se severna kronovina ne dá nikakor primerjati z južnimi. V Dalmaciji na pr. imamo pač okraje, ki štejejo komaj 3000 ljudij, a ti živé na prostoru, ki je še jedenkrat tako velik, kakor največji česki! Tu se pač mora računati z oddaljenostjo od središča. Kočar, ki stanuje na dalmatinskih pečinah, mora cele dni potovati, da dospe do svoje sodnije, med tem ko česki posestnik vsled ogromne komunikacije lahko v malih urah dospe do svoje centrale. Zato menimo, da s tem razlogom govornik pač ni posebno podprl svojega predloga!

Dr. Herbst je tudi toplo obžaloval, da na Českem vedno bolj primanjkuje nemških duhovnikov; tožil je, kako pošiljajo leto za letom škofje v nemške okraje svojih škofij česke duhovnike, ki potem ne morejo živeti v onem soglasji in v oni ljubezni s svojimi verniki, kakor ga terja vzvišeni njihov poklic. Vzrok, da se pripetijo taki slučajji vedno bolj pogostoma, našel je govornik — v jezikovni naredbi in v vladni politiki! Njegova ekselence pa je v svojem ognji sigurno pozabila, ali pa bolj gotovo nalašč prikrila pravi vzrok pomanjkanja nemških klerikov; v seme-

Solnce se je nagnilo, za gore je uže zahajalo, vedno dalja je postajala senca, zvonci so se uže čuli, ko je prihajala čreda vedno bliže z pašnikov proti poti, po kateri je šla potem v vrsto krava za kravo, zvončasta spredej, druge za njo v vas. Črednik pa je šel ponosno za živino in bil je vesel, ker nobenega repa ni manjkalo v tropu.

Z polja je šla kmetska žena s sinkom, ki je bil kacihi deset ali dvanaest let star. Nesla je na glavi jerbas, v katerem je bila piča za prašiče, v rokah pa je imela nekatere suhe veje, ki jih je pod staro hruško v polji pri plotu nabrala. Vedno je dejala skrbna mati peterih otrok, da gospodinja ne sme nikdar priti praznih rok domov, če bi ne imela drugega kot kamenj za zid prinesiti, bi ga morala vzeti, ker „čez sedem let vse prav pride“. Tudi sin, ki je šel za materjo, je bil obložen, vlekel je suho vejo, da bode za na ognjišče.

Fantič ni govoril, le časi je nekoliko zastokal, ako se mu je veja kam vjela in ni hotela naprej. Potegnil jo je in šlo je zopet.

„Kaj si le tiho, Andrejče?“ pravi mati, kateri se je čudno zdelo, da fant le molči, ki

niških pač ne postajajo iz nemških Savlov navdušeni česki Pavli; kdor stopi v teologijo, gotovo prinese seboj uže toliko možkega mišljenja, toliko samostojne narodne zavesti, da ga med zidovjem svojega kolegija ne izgubi tako meni nič, tebi nič. A če prebiramo statistične podatke o številu gojencev, ki se leto za letom posvetijo duhovskemu stanu, vidimo, kako se ravno nemških mladenčev oglasi tako malo za sveti poklic, da ni moč z njimi zasesti vseh praznih mest po deželi. Zato so škofje prisiljeni, pošiljati česke duhovnike tudi v nemške kraje, če noče, da bode na tisoče ljudstva brez duhovnega pastirja. Tu je iskati vzroka za Herbstove tožbe!

Radi bi še bolj natanko označili bojne glasove, katere je izustil koncem svojega govora kolovodja nemške opozicije, a njegovi napadi na Taaffejevo ministerstvo, njegovi manevri proti sedanjim politikom so našim čitateljem uže toliko znani, da jih nočemo utrujevati s taktiko, katero opazujemo povsod v jednaki obliki, kadar priredijo vodje manjšine kak *Sturm* zoper sedanjo vladno.

A nečega momenta vendar ne smemo zamolčati. Človek bi mislil, da bodo nasprotniki saj v takem slučaju, kakor je sedanjí predlog o delitvi okrajnih sodnij, prišli s stvarnimi razlogi, da bodo z mirnimi besedami podpirali svoje težnje, da se bode vzdignil govornik, ki bode pomirljivo posegel med razburjene stranke in skušal poravnati difference ter tako pogladil pot svojemu predlogu. Dr. Herbst pa je delal ravno obratno! Ko se vzdigne ta izurjeni govornik, tedaj smo skoro vselej primorani čuti glasove, ki razburijo prijatelja in nasprotnika in dajo znamenje za vztrajni boj. Njegov govor je tudi v sedanjem slučaju bil jednak prejšnjim. Besede njegove rodé le čute razdraženosti in nejevolje; s svojimi ironičnimi argumentacijami, s katerimi ne prizanaša najnežnejšim čutom, s svojimi dokazi, za katere ni nikakor izbirčen v gradivu, žali nasprotnika in ščuje zaveznika.

Tako je postopal v napadu zoper vladno politiko; stvari, o katerih bi mirno misleč človek nikdar ne mogel misliti, da so posledica sedanje sisteme, zapisal je med Taaffejeve grehe; dogodke, ki imajo vse drugod nego v denasnjih razmerah svoje korenine, podtikal je vladajoči stranki. Kaj se torej smemo čuditi, da se česka večina ni toliko ogrela za Herbstov predlog, kakor je nameraval govornik? S svojim provokatoričnim glasom razdejala je njegova ekselencia tudi one temelje svojega predloga, ki imajo deloma morebiti realno podlago. Večina v deželni zbornici ni bila tega mnjenja, da se izroči Herbstov predlog posebnemu odseku, kakor je to zahteval govornik sam. Dali so ga v pretres občinskemu in okrajnemu odseku, v katerega področje spadajo vse reforme, ki se tičejo posameznih okrajev. Vsled tega, gotovo korek-

nega postopanja je manjšina korporativno ostavila dvorano česke deželne hiše; vsled tega zavriščal je velik hrup v nasprotnem taboru. Mi smo prepričani, da bode tudi občinski in okrajni odsek vestno pretresal izročeni mu predlog; da ga je zbornica izročila njemu, to mu pač ne bode toliko škodovalo, kakor argumentacije njegovega lastnega roditelja, ekselence dr. Herbstaj!

R-n.

Južna železnica in dežela kranjska.

(Konec.)

In kakor bi se moral ta nagon za dobiček in to čudno trgovinsko delovanje južne železnice raztezati do najrevnejšega prebivalca te kronovine in občutljivo zadeti najbolj oddaljene kmetske kočé, vpeljala je južna železnica take personalne tarife, da jih tudi oni, ki z vozarino nemajo kaj opraviti, zelo bridko občutijo.

Priv. južna železnica ima največje personalne tarife med vsemi avstrijsko-ogerskimi in nemškimi železnicami; ona spada med najdražje železnice Evrope!

A med tem ko skuša generalna direkcija južne železnice te ostre tarife nekoliko olajšati po raznih kronovinah, ali boljše rečeno, povsod, in sicer s tem, da je vpeljala razne prednosti za daljše in skupne vožnje posameznikov, da je dala lokalne tarife, dovolila raznim postajam prijetnosti in prednosti, da izdaje tour- in retourkarte — ni dobila kranjska dežela nikake take olajšave.

Celo one tour- in retourkarte, ki so se uvedle z avgustom med Trstom in Ljubljano, so le navidezna koncesija, ki ne daje deželi nikakih olajšav. Veljajo namreč samo za postaje do Ljubljane proti Trstu, ne pa tudi za promet med temi postajami, kateri bi ravno našemu ljudstvu koristil.

Ako hočem odkriti slabo voljo in neprijateljsko postopanje tega društva nasproti kranjski deželi, treba mi je nadalje samo omeniti, da daje iz Zidanega Mosta in iz postaj zagrebske proge tour- in retourkarte v Zagreb, ne pa tudi v Ljubljano in na postaje med Ljubljano in Zidanim Mostom: iz Ljubljane se sploh ne dajo tour- in retourkarte za nobeno postajo razun Trsta.

Treba nam je samo v poštév vzeti posebne olajšave, katere uživajo dežele Nižje Avstrijska, Štajarska, Koroška, Primorska in Tirolska, da spoznamo, kako ostro in brezobzirno postopajo vplivni krogi južne železnice nasproti revni naši deželi.

Za to bodedo morali vse sile napeti, da pridobimo Kranjski bodi-si vzprijem v zvezne tarife ali pa druge olajšave v vozarini južne železnice in da znižamo previsoki personalni tarif.

pregovoriti: „Kaj ne mati, taki otroci, ki nimajo staršev, so pravi reveži, božici so. Še tisti, ki so bogati, pa nimajo več očeta ali matere, so siromaki.“

„Kaj pa da so, nikomur nimajo potožiti, ako imajo trpeti, nikedo jim ne postreže, ako so bolni, nikedo jih ne pouči, kako in kaj morajo delati, da ne napravijo kaj napačnega, nepravlega. Nikogar nimajo, da bi jih opral, da bi jim čedne obleke dal, ako nimajo matere, nikogar da bi se za nje trudil in jim živeža zaslужil, ako brez očeta. Nikomur ne morejo potožiti, ako se jim krivica godi, nikogar prositi, ako potrebujejo kake stvari. Zato morate pa starše ljubiti, jih spoštovati, jim veselje delati, da vam jih Bog dalje ohrani, da boste sami bolj dolgo živeli, in da se vam bode dobro godilo na svetu in po smrti. Otrók pa, ki nimajo več matere ali očeta, ne smete nikedar dražiti, ali jih žaliti, vedno morate biti dobri in prijatelji z njimi.“

„Mati, danes predno sem prišel sem v Breg k vam v polje, sem bil v mlinu, kakor ste mi rekli, da moram peljati tisto turšico, katero ste napravili o poldan v meh. V kočijico sem jo dejal, pa sim jo peljal. Tam, predno

Pri razmotrivanji teh razmer sem se ogibal neprijetnih podrobnosti in nisem porabljal posameznih fakt, čeravno je bila skušnjava velika; sledil sem jedino črtam, ki jih pušča za seboj potreba in opravičeno javno mnenje. Za to upam in sem prepričan, da ne bode ta od mene priporočani korak deželnega zbora brez uspeha in da bode slavna vlada naše težnje uže zaradi tega toplo podpirala, ker bi nas tako skupno postopanje, ako bode imelo uspeh, pač zamoglo privedi do tega, da se nehajo v bodočnosti neplodni strankarski prepiri in da dospemo zopet na dobri tir in na jedino pravo pot: služiti materialnim potrebam svojega naroda.

Pa tudi še neko drugo stališče podpira mojo peticijo.

Menim namreč, da moramo pri reči, ki uže tako dolgo, in kakor se zdi, brez upanja na pomoč, škoduje blagostanju naše dežele, uporabiti vsa ona sredstva, s katerimi bi se zboljšanje našega stanja doseglo od južne železnice same, ako tam še niso po polnem zgubili čuta za pravično postopanje. Še le ko bi to ostalo brezuspešno, bodedo morali prevzeti odgovornost za krepkejšo postopanje, da se ognemo bedi, v katero tira društvo iz samega koristolovja celo deželo.

Za to si dovoljujem prositi visoko zbornico, da izroči moj predlog upravnemu odboru.

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

V ministerskem sovetu v Budimpešti razpravlja se sedaj v prvi vrsti skupni proračun. Vojni budget za leto 1885 je za dva milijona forintov višji od letošnjega. To povišanje proračuna provzročila je vojna mornarica, katera zahteva nabavo novih avisoparnikov z brzo vožnjo in močnimi stroji. Tudi mirovinska zaklada c. kr. mornarice ima za prihodnje leto za 20000 gld. višji proračun.

V štajerskem deželnem zboru predložil je deželni odbor nov viničarski red. Ker je ta zadeva za Štajersko kot vinorodno deželo velike važnosti, izročil se je predlog posebnemu odboru. V ta odbor bili so voljeni le strokovnjaki, in sicer: dr. Radaj, Kukovec, Pfrimer, dr. Schmiderer in dr. Kotzbeck. — Predlog poslanca M. Vošnjaka, naj se deželnemu zboru naloži, raziskovati sredstva, kako bi se mogle znižati obresti na hipotekarne dolgoce, izročil se je finančnemu odseku.

Česki deželni zbor razpravljaj je včeraj zakonske osnove o združenji občin Holešovice-Bubna s Prago ter o odnosni premembi občinskega in deželno-zborskega volilnega reda. Ko se je imelo glasovati, konstatovalo se je, da je zbor nesklepčen; zaradi tega odložila

se gre mimo cerkve, sem došel Podklančnikovega Tomaža. Nesel je vrečo na rami, pa prav težko je nesel, poslali so ga očé po hrane, po moke in kruha z gore, da bodo imeli kaj jesti. Tako je bil žalosten, da sem še jaz postal žalosten, ko sva oba peljala kočijico, na katero sva naložila tudi Tomaževo vrečo. Ko sva prišla do pokopališča je bil pa še bolj žalosten. Rekel je, naj malo počijeva, in sva počila, on pa je šel na pokopališče in je vzel iz kamena pred cerkvijo blagoslovljene vode, pa je pokropil grob svoje ranjce matere, pokleknil je in je molil, pa solze so mu kapale čez obraz na zemljo. Meni se je tako smilil, da sem še jaz pokropil grob njegove matere, pokleknil sem in sem tudi zmolil Očenaš za njegovo mater. Potem sva šla, pa nekoliko časa nisva besede pregovorila. Šele predno sva se ločila, mi je začel praviti, da ima očeta bolehnega. Rekel je, da že od zime kašljajo, da po noči ne morejo spati in da so vedno žalostni. Letos bodo prišli vsi zopet domu, tudi Tonček, ki ga že toliko časa nismo videli. Saj veste, ki ga je pripeljal časi Tomaž ali pa Matija k nam in ste ga vi omili ali ste mu mleka dali ali pa kaj družega.“ (Dalje prihodnjic.)

je sicer vedno kaj opráševal ali pripovedoval, kedar sta bila z materjo sama.

„Ali si morebiti lačen, kmalo bova doma, le potrpi.“

„Nisem lačen, mati, samo tako sem — prav nič nisem lačen, še ne ljubi se mi jesti, ko bi tudi kaj imel zdaj.“

„Kaj pa ti je, si morebiti kaj bolan?“

„Tudi ne, ko bi bil bolan ali pa lačen, bi pa ne mogel tako te-le veje vleči; je precej težka. Saj prav za prav je le vrh od tiste stare tepke, ki je stala doli konec njive tam pri plotu. Škoda, da jo je polomilo, ker je bila vsako leto tako polna.“

„Vrh pa res ni, je pač bolj debela veja.“

„Prav ta pravi vrh se vé da ni, tisti je, ki je tako po strani rastel, ali ne veste, ki je molil čez plot.“

„To je le konec tega vrha, ali tiste debele veje. Vrha bi ti ne mogel vleči.“

„Lahko bi še več vlekel, kakor je to-le, če je prav precej težko“, pravi sin, in zopet sta utihnili.

Čez kratko pa začne sin govoriti. Ni hotel pred materi povedati, da je žalosten, da je zato tako tiho, a ni mu dalo miru, moral je

se je za nekoliko časa seja. Čez četrt ure zbralo se je tri četrtine poslancev ter se je moglo preiti k glasovanju.

Ker je koncem leta 1885 zemljišna odveza v Šleziji ovršena, ni treba več v to svrhu deželne doklade. Zaradi tega izjavil je deželni zbor šlezijski v včerajšnji seji deželnemu odboru zahvalo za previdno postopanje z dohodki zemljišne odveze.

Katastralna dela v Bosni in Ercegovini, katera so trajala pet let, so sedaj dovršena. Letnih stroškov za ta dela bilo je 700 000 gld.; s temi troški bode se v prihodnje bosensko-ercegovska vojska pomnožila za štiri kompanije.

Tuje dežele.

Veliki nemški manevri ob Rajnu bili so včeraj končani. Cesarska rodovina odpotovala je v Münster, kjer je bila sijajno sprejeta. Mesto bilo je z zastavami okinčano. Od vseh strani dohajali so posebni vlaki.

Iz Petrograda se javlja, da je v Rovnu, guvernement Saratov, o priliki letnega sejma dne 14. t. m. prišlo do krvavega poboja med nemškimi naseljenci in ruskimi kmeti. Jeden orožnik bil je ubit; mnogo je ubitih in ranjenih. Pobjo bil bi morebiti še večji, da ni v bližini nastal požar, katerega ste obe stranki hiteli gasiti.

V Lyonu vlada med delavci veliko pomajkanje, provzročeno vsled kolere in karantene. Anarhistični hujšaki poskušali so to neugodno stanje upotrebiti v svoje svrhe, no ni se jim posrečilo. Velika masa delavcev nastopila je drugo pot. Dne 22. t. m. sklicali so delavci veliki shod v Lyonu. Izvestje predsedništva javilo je, da je v Lyonu sedaj 25 000 delavcev brez dela. Radikalec Vaillant iz Pariza izjavil se je za tako imenovane narodne delavnice ter predložil, da se pošlje deputacija k mairu. Skupščina je ta predlog odobrila. Maire odgovoril je skupščini, da more storiti potrebne korake le v sporazumni z vlado. Zaključila se je potem adresa na ministerstvo.

Samovoljno postopanje Angleške v Egiptu vzbudilo je občno nevoljo. Velevlasti uležile so protest proti odlokom Nubar-paše. Občni odpor velevlastij streznil je nekoliko angleške vladne kroge. Vsekako bode morala Angleška skrbeti za to, da se opozovejo naredbe Nubar-paše.

Dopisi.

Iz Kostanjevice, 23. septembra. (Izvirni dopis.) Kakor se kaže, bo duh pretepanja in pobijanja polagoma prevzel tudi dolenske fante. Na Raki in po leskovski in cerkljanski fari je ta grda razvada uže večkrat rodila žalosten sad; a vse pa bodo prekosili fantje svetokrižke župnije, če bodo tako napredovali. V tej vrsti hudobije so Svetokrižčanje še bolj novinci, in vendar so storili na kvaterno nedeljo, ko je bilo blagoslovljenje pri Materi božji na Slinovicah poleg Kostanjevice, nezasišano hudobijo.

Kakor po navadi, so prišli romarji, katerih je bilo letos zavoljo lepega vremena ne navadno mnogo, in drugi ljudje po končani božji službi v Kostanjevico. Ker pa brez godbe menda pravega blagoslovljenja ni, so tudi za to veselje nekateri gostilničarji poskrbeli. Znano pa je, da godba in ples o blagoslovljenji sta le prerada povod k pretepu, zato bi mogla domača policija o takih prilikah vsako godbo prepovedati; gotovo bi bilo potem veliko manj izgredov, ki naš narod tako silno sramotijo. Ali kaj hočemo, župani so tudi ljudje in imajo človeške potrebe, zato se gostilničarjem, katerim je Bog marsikaj dal, česar drugi nimajo, zameriti ne more. Pa kam sem zašel, kmalu bi bil pozabil poglobitno, kar sem se pisati namenil. V gostilnici pri Kuntariču se je zbralo več fantov iz cerkljanske občine, največ Mraševčanjev, kjer so se nekoliko zavrtili. Ob 4. uri popoldne pride v to gostilnico tudi tropa Svetokrižčanjev. Komaj zagledajo sosedne Mraševčanje, kar skoči med nje nek znan pretepač, Anton Oštir iz

Slivja, komaj 20 let star, ter začne plesalce z ostrim nožem v trebuhe dregati! V malo trenutkih jih je sedem nevarno, a dva manj nevarno ranil. To je storil tako urno, da njegovim pajdašom, katere je imel v rezervi, tudi z nožmi oborožene, ni bilo treba nič vmes poseči, potem pa je skočil skozi okno in pobegnil; vendar so ga orožniki še tisti večer dobili in zaprli. Zabodeni siromaki se niso ničesar nadejali in s prvega še vedeli niso, kaj se jim je zgodilo. Izmed sedem hudo ranjenih je včeraj uže umrl Jože Jalavec; pravijo pa, da bo umrl še danes tudi njegov brat in še druga dva, ker imajo vsi čreva prerežane; trije vtegneje ozdraviti. Zverina, ki je toliko gorje učinila, pa se je izrazila proti orožnikom: „Izpustite me, da še dva zakoljem, potem pa storite z menoj, kar vam drago.“

Opomniti moram, da je A. Oštir uže večkrat ričet jedel, zato so mu razmere v zaporih znane in nima strahu pred kaznijo. Dne 20. t. m. stal je pred porotniki tudi zavoljo pretepa in poboja, pa porotniki ga je spoznala nekrivega. Zdaj bo menda vendar dosti kriv?

V čast našim domačim fantom pa bodi povedano, da so v naši fari pretepi, ki so pa vsi komaj tega imena vredni, silno redki, a pobojev pa celo ne poznajo. Kostanjevica menda uže od turških časov tacega prizora ni imela, ko v nedeljo.

Ker uže ravno pišem, naj še o naših vinogradih kaj povem. Grozdja je veliko manj, kot lani. Toplo vreme mu jako ugaja, in strah, da bi dobilo še slabše vino, kot predlansko leto, je minul. A pokazala se je na perji tista glivica, zaradi katere je imenovano leto perje prerano odpadlo; to bo zopet letos v kvar dobroti vina.

Razne vesti.

— (Nov hrvatsk list) z imenom „Strijela“ bode pričel izhajati v Špljetu; boril se bode za ideje dr. Antona Starčevića.

— (Visoka starost.) Pretečeni teden umrla je v Zemunu žena 105 let stara. Bila je do smrti vedno čvrsta na duhu in na telesu.

— (Neprevidna mati.) Iz Ljubna se poroča: Dne 10. t. m. položila je dekla svoje sedem mesecev staro dete na blazinico na štedilno ognjišče, kjer je bil še ogenj, ter potem odšla po opravkih. Med tem palo je dete na razbeljeno ploščo ter se tako opeklo, da je nekaj dni potem umrlo.

— (Pasja steklina med zamorci.) Na posestvu P. Doughtija pri Cusauli obolelo je za pasjo steklino v slednjem tednu okolo štirideset zamorcev, kateri so jedli meso prašiča, katerega je ugrizil stekel pes. Posestnik je ukazal prašiča, ko ga je ogrizil stekel pes, umoriti in je potem mrtvega izročil zamorcem, naj iz njega napravijo mazilo za vozove. Mestu pa da bi bili storili po posestnikovem naročilu, razdelili so si črni možje meso ter je z največjo slastjo použili. Večina obolelih je umrla.

— (Bogat berač.) Pred nekaterimi leti, tako poroča „Graphic“, stal je v Lombardstreet v Londonu vsak dan slep prosjak ter molil mimo-idočim nasproti bakreno pušico, proseč miloščine; in usmiljeni ljudje so mu radi dajali. Nekov trgovsk pomočnik dal mu je vsak dan mal dar. Nekeč pa je po neprevidnosti spustil v pušico zlat. Še le, ko je šel iz prodajalnice, pogrešil je denar, iskal je slepca, nikjer ga ni bilo. Vender se je posrečilo trgovskemu pomočniku, pri prodajalcu zelenjave izvedeti, kje stanuje slepec. Podal se je v označeno ulico in hišo — a ta bila je skoro palača v imenitni ulici. Potrkal je; odpret mu je prišla brdka hišina ter ga peljala v vzprejemno sobo. Kmalu potem je vstopil slepi berač, oblečen elegantno meščansko. Trgovsk pomočnik je bil v zadregi s svojo zahtevo; hišina pa mu je vender takoj vročila zlat. Ko pa je hotel pomočnik, opravičevajoč se, oditi, dejal mu je slepec: „Oprostite gospod, Vi ste mi še dolžni včerajšnji dar!“ — Takih judij je v Londonu mnogo. Tudi služabniki prislužijo si tam lep denar. Pred kratkim je tožil nek strežaj železniško družbo, ker se je na njeni črti poškoval, ter tirjal kot odškodnino 600 funtov sterlingov — dohodke jednega leta, katere

dobi kot zapitino. Če strežaj toliko dobi, kake svotice morajo še le v žepe gospodarjev priti?

Domače stvari.

— (Kranjskega deželnega zbora peta seja.) Začetkom današnje seje odgovoril je gosp. c. kr. deželni predsednik baron Winkler na interpelacijo nemškega posl. Luckmanna in sodrugov, zakaj se niso po c. kr. vladi odobrili še sklepi kranjske hranilnice, da se voli 100 000 gld. za napravo nemške deške šole v Ljubljani in 50 000 goldinarjev za podporo društvu, katero hoče zidati ceno stanovanja za delavce. Sklep hranilnice naznanil se je deželni vladi dne 3. junija t. l., in ko se je obravnaval v gremiju deželne vlade, izročil se je uže peti dan potem, ko je došel c. kr. deželni šolski svet za Kranjsko, da ta izjavi o tej zadevi, kot v prvi vrsti poklicana oblast, svoje mnenje. Dne 16. jun. t. l. je c. kr. dež. šolski svet poslal c. kr. mestnemu šolskemu svetu dopis, da mu doloži, kakor hitro možno, potrebne statistične date o narodnosti učencev, številu itd., a doslej ni dobil deželni šolski svet še nobenega odgovora, kateri se itak hitro zahtevati ni mogel, kajti nabira statističnih dat potrebuje časa, treba je tudi da se mestni odbor ljubljanski o tej zadevi izjavi, a sedaj se bode nemudoma tirjal od mestnega šolskega sveta odgovor in se stvorili potem v deželnem šolskem svetu potrebni sklepi, kateri se potem c. kr. deželni vladi naznanijo. Volilo 50 000 gld. društvu za zidanje cenejih delavskih hiš pa je v zvezi z rešitvijo vprašanja, ali se dovoli izdava 100 000 gld. za ustanovo nemške deške šole v Ljubljani, kajti vprašanje bode, ali se naj izdado, če se uže 100 000 gld. daruje, še 50 000 gld. Sploh se pa v interpelaciji imenovano društvo niti ustanovilo ni, niti predložilo c. kr. vladi svojih pravil. Trditev interpelacije poslanca Luckmanna, da je vlada navalila nase sum, da zaradi divje strankarske strasti, katera se je pojavila proti tem sklepom hranilnice, ni istih potrdila, je tedaj po polnem neopravičena in c. kr. vlada za njeno postopanje prav lahko prevzame odgovornost. (Dobro! Dobro!) Posl. Deschmann nasvetuje, naj se v zmislu § 45. opravilnega reda prične razgovor o odgovoru na interpelacijo, a predlog se zavrne z vsemi glasovi narodnih poslancev. Potem se je rešil dnevni red, kateri je obsegal večinoma upravne deželne zadeve. Prihodnja seja je v sredo.

— (Pravila) društva za napravo zvonov pri cerkvi prosv. Srca Jezusovega v Ljubljani potrdila je vis. c. kr. dež. vlada.

— (Vojaštvo.) Včeraj prišel je iz Rudolfovega v Ljubljano 24. batalijon brambovskih strelcev, ter se nastanil v poslopji nekdanje tovarne za sladkor. Poveljnik mu je stotnik gosp. Scherian.

— (Bogoslovske šole) pričnó se v Ljubljani dne 3. oktobra. Prej ta dan se morajo bogoslovci oglasiti pri svojih profesorjih in v predvečer se nastaniti v seminarij.

— (Goljufija.) K tukajšnjemu trgovcu Hugonu Fischerju na Preširnem trgu prišel je včeraj dvakrat njemu neznan mož in mu rekel, da je v tovarni Ladstetter in sinovi v Domžalah, s katerim ima H. Fischer kupčijske zveze, za delavca in da potrebuje 30 gld., da bode pri carinskem uradu plačal carino za iz inozemstva došlo prešo za slamnike. Fischer mu je dal 30 gld., a le kmalu se osvedočil, da je bil osleparjen.

— (Izpred porotnega sodišča.) Včeraj dopoldne je bil zatožen Janez Stenovec, sodar, oženjen, doma iz Cerkljan, hudodelstva uboja. Kregal se je najprej v gostilnici s kmetskim fantom Franom Ropretom iz Cerklj in uže v gostilnici sta se sprijela. Ropret pa je šel iz gostilnice, Stenovec pa za njim in zgrabila sta vsak en kol in se tako dolgo mahala, da je nazadnje Stenovec Ropreta tako močno po glavi udaril, da se je zgrudil na tla. Ko je na tleh ležal, udaril ga je Stenovec še trikrat s kolom. Vsled rane je Ropret umrl. Porotniki so potrdili vprašanje na uboj, zanimali pa isto na silobran, in Stenovec je bil obsojen na štiri leta težke ječe poostrene s postom. — Popoldne je bil zatožen kmetski fant Jaka Selan iz Gornjega Kašlja hudodelstva uboja. Kmetski fant Fran Dimnikar prevzel je Selanu ljubico, kar je Selana zelo jezilo, tako da je ponovljeno grozil, da bode Dimnikarja ubil. Dne 19. marca

t. l. počakal je Selan pod oknom njegove bivše ljubice svojega tekmeca Dimnikarja, in ko se je ta pričel razgovarjati s svojo ljubico, pobil ga je Selan od zadel po glavi, da je padel na tla in bil precej v nezvesti. Zdravniški ogled je pokazal, da je dobil Dimnikar dva udarca na glavo, enega od spredaj, enega od zadaj, ter da je vsled teh ran umrl. Selan taji dejanje, a umrli Dimnikar označil je njega pobijalcem in tudi c. kr. žandarju je Selan rekel, ko ga je prijel: „Kaj pa je, če sem ga ubil, saj me ni nobeden videl.“ Porotniki so enoglasno krivdo potrdili in Selan je bil obsojen na osem let težke ječe, poostrene s postom in trdim ležiščem. Oča ubitega zahteval je za svojega sina 2000 gold., a nakazali so ga na civilno-pravno pot. — S to obravnavo so obravnave porotne sodnije, katere so se pričele 15. septembra, končane.

— (Občinska volitev.) Pri volitvi novega občinskega zastopa za občino Muljavo je bil zupanom izvoljen Fran Erjavc, občinskima svetovalcema pa Ivan Kutnar in Fran Kralj.

— (Nesreča.) Iz Št. Jarneja se nam poroča: Dne 23. t. m. pala je 74letna Marija Kušar iz Vrbovec z drevesa; umrla je še isti dan.

— (Kuga med raki.) Poroča se nam, da so v vodi Sori poginili vsi raki, kajti med nje zanesla se je kuga, najbrže iz logaških vod. Iz Sore pošiljalo se je v slednjem času največ rakov na daleč okolo.

— (Bratomor.) Janez Avšič iz Kleč izvalil je svojemu bratu Jakobu obleko, potem pa je zbežal z njo. Dobili pa so ga v hlevu Jakoba Š. v Hrastju, ko je krmil konje. Brat Jakob ga je zgrabil za prsi, stiskal ga v kot ter pretepaval tako neusmiljeno z bičevnikom po glavi, da je kar na mestu obležal ter vsled prizadetih ran v nekaterih minutah umrl.

— (Požarna kronika.) Iz Loža se nam piše: Dne 23. t. m. okolo 7¹/₂ ure zvečer nastal je ogenj v založišči trgovca Frana K. Prihiteli pa so brzo ljudje na pomoč ter udušili ogenj. Zažgal je baje njegov sin Makso, ker je neprevidno ravnal z lučjo.

Iz kranjskega deželnege zborna.

(IV. seja dne 23. septembra t. l.)

(Konec.)

Poslanec Svetec poroča v imenu upravnega odseka o upeljavi takšnega ogledovanja živine pri izdajanju živinskih potnih listov: „Tarifa k postavi za občinske takse za vojvodstvo kranjsko z dne 3. decembra l. 1868 dopolnjuje se z naslednjo točko:

24. Za ogledovanje vsake živali, vršče se po zvedenem človeku pred izdavanjem živinskega potnega lista, 1 do 8 kr.“ Nemški tekst ostane, kakor ga predlaga deželni odbor.

Posl. Murnik nasvetuje, naj bi se ta naredba sklenila rajši v obliki postave, kar upravni odsek tudi priporoča.

Posl. Pfeifer pravi, da, kakor je razvidno iz deželno-odborovega poročila, so občine za izdavanje živinskih potnih listov pobirale takso od 5 do 10 kr. ter jo potroševale deloma za nakup potnih listov, v ostanku pa za občinske potrebe, in sicer toliko časa, dokler je sl. ministerstvo izreklo, da občine ne smejo zahtevati višjega plačila nego kar zadostuje za povračilo tiskovnih stroškov, tako da se sedaj pobira za vsak živinski potni list malenkostna taksa dveh krajcarjev. Ta taksa, ki se plačuje za izdavanje živinskega potnega lista, ne pa za ogled živine pred izdavanjem potnega lista, se je tako vdomečila, da je skoro težko jo povečati, ker se v normalnih časih, če je živina v domačem in sosednem kraju zdrava, navadno ne ogleduje isto pred izdavanjem potnega lista, ampak se živinski potni list spiše brez vsega ogleda, ogled po c. kr. živinozdravniku se vrši se le pri vstopu na sejmišče.

Govornik misli, da je dvakratni ogled neizpeljiv, zlasti v velikih občinah, katere izdajajo na leto 2000, podaljšujejo pa po 1000 potnih listov. Za županstva, katera imajo itak premnogo opravil in za posestnike bi bila tudi olajšava, če bi po več krajih občine umni gospodarji ta posel smeli opravljati, kar bi morala vlada s posebno okrožnico občinam objaviti, ker je mnenje razširjeno,

da se smejo živinski potni listi izdavati samo pri občinskem uradu. Ta okrožnica bi morala biti odločno jasna. Opravičena je tudi želja, da bi nadzorovanje živinskih semnov vsaj v normalnih časih izvrševali cenejši izvedenci, mesogledniki in domači živinozdravniki, nego drago plačani c. kr. živinozdravniki, ki samo za jeden semenj dobivajo po 16 gld. plačila, tako da to plačilo presega po gostem stanarino, da morajo občine doplačevati primankljaj iz občinske blagajnice, in še celo v tem slučaju se prisoja živinozdravniku plačilo, kadar je semenj doma na uradnem sedeži c. kr. živinozdravnika. Govornik pravi, da je napravil te kratke opazke, da bi vis. c. kr. vlada blagovolila izvrševanje omenjenih poslovanj cenejše uravnati.

Posl. dr. Samec predlaga resolucijo, da bi se ne sililo, da morajo c. kr. živinozdravniki vse semnje ogledati, če so prav še tako daleč od meje hrvatske, in naj bi se nadzorovali le važnejši semnji po c. kr. živinozdravnikih.

Pri glasovanju se vzprejme postavni načrt in resolucija dr. Sameca.

Po nasvetih finančnega odseka dovoli se Al. Ganglu za nadaljevanje podobarskih študij, Ant. Ažbetu in Lud. Grileu za nadaljevanje slikarskih študij vsakemu 100 gld. podpore. Zalogi podpornega društva slavjanskih dijakov v Gradci pa se dovoli podpore 200 gld. Potem se seja sklene.

Prihodnja seja v petek, 26. t. m., ob 10. uri dopoludne.

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Bukarešt, 26. septembra. „Polit. Correspondenz“ poroča: Avstrijski cesarjevič in cesaričina dospela sta v grad Peleš, pozdravljena od kralja in kraljice v Predealu. Njima v čast priredjenemu dinerju prisostvovali so tudi rumunski ministri in člani diplomacije. Zvečer je bil grad čarobno razsvetljen in zapalil se umetalen ogenj.

Telegrafično borzno poročilo

z dne 26. septembra.

	gld.
Jednotni drž. dolg v bankovcih	80.75
„ „ „ srebren	81.65
Zlata renta	103.15
5% avstr. renta	95.65
Delnice narodne banke	852.—
Kreditne delnice	288.20
London 10 lir sterling	121.60
20 frankovec	9.66
Cekini c. kr.	5.78
100 drž. mark	59.70

Srečke

z dne 24. septembra.

Brno: 69 48 73 72 9.

Tuji.

Dne 24. septembra.

Pri Maliči: Grill, c. kr. fin. nadsvetnik; dr. Hawerland c. kr. fin. komisar; Crobath, odvetnikova soproga, in Schneider, trgovec, z Dunaja. — Grünhut, trgovec z dež. pridelki, iz Gradca. — Küster, zemlj. posestnik, iz Maribora. — Nachod, trgovec, iz Brna. — Sperk, c. kr. vodja, iz Sarajeva. — Hlavaček, c. kr. poštni koncipient, iz Trsta. — Steinmetz, c. kr. okr. zdravnik, iz Kranja.

Pri Slonu: Richter, trgovec, iz Draždanj. — Eisert, fabrikant, z Dunaja. — Wasshuber, c. kr. obristl.-avditor, iz Gradca. — Milosovich, agent, iz Trsta. — Wrann, graščak, s soprogo iz Veldna. — Kačič, c. kr. beležnik, iz Boštanja. — Klanscheck in Vilitz, hišnji, iz Ljubljane.

Umrli so:

Dne 24. septembra. Marija Jerman, graščakinja, 59 l., Gradišče št. 7, opešanje.

Dne 25. septembra. Antonija Zupanc, delavka, 67 l., Kravja Dolina št. 7, starostno oslabljenje.

V civilni bolnici:

Dne 24. septembra. Anton Berce, delavec, 52 l., plućni mrtvoud.

Dne 25. septembra. Matija Sever, hišni posestnik, 45 l., možjanski edem. — Andrej Nagode, delavec, 44 l., vnetje trebušne.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm
25. sept.	7. zjutraj	742.02	+13.4	bzv.	obl.	
	2. pop.	740.22	+18.2	szpd. sl.	»	0.00
	9. zvečer	739.88	+14.6	»	»	

Za prihodnje leto 1885.

V zalogi pri

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bambergu v Ljubljani je izšla:

Slovenska

Pratika

za navadno leto 1885.

Cena eni Pratici 13 kr. — Razpečevalcem dajemo našo Pratico jako cenejše.

Knjigotržnica

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bambergova

Ljubljana

Kongresni trg šte. 2

priporoča svojo

popolno zalogo

vseh na tukajšnjih in vunanjih učilnicah, posebno na c. kr. višji gimnaziji, c. kr. višji realki in tukajšnji c. kr. možki in ženski učiteljski vadnici, zasebnih, ljudskih in meščanskih šolah upeljanih

šolskih knjig

v najnovejših izdajah, na pol ali trdo vezanih, po zelo nizkih cenah.

Zapisniki uvedenih učnih knjig oddajajo se brezplačno.